

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛІСОВА СЕРТИФІКАЦІЯ»

Ступінь вищої освіти – Магістр
Спеціальність 205 «Лісове господарство»
Освітня програма «Лісове господарство»
Рік навчання 1, семестр 2
Форма здобуття вищої освіти: денна, заочна
Кількість кредитів ЄКТС 4
Мова викладання: українська

Лектор навчальної
дисципліни
Контактна інформація
лектора (e-mail)

доцент, канд. екон. наук Павліщук Оксана Петрівна
pavlishchuk_o@nubip.edu.ua

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Лісова сертифікація» є набуття та поглиблення теоретичних знань студентів та формування у них практичних навичок інтегрування в систему менеджменту підприємств лісової галузі вимог лісової сертифікації в частині її екологічних, економічних та соціальних складових.

Вивчення навчальної дисципліни сприятиме: розширенню світогляду студентів стосовно сутності та значення лісової сертифікації як інструменту лісової політики за умов глобальних викликів; набуттю та поглибленню теоретичних знань щодо структури та елементів процесу лісової сертифікації, особливостей різних схем лісової сертифікації та можливостей інтегрування їхніх вимог у систему менеджменту та практику ведення господарства; формуванню практичних умінь щодо впровадження та забезпечення належної реалізації на підприємствах лісової галузі стандартів лісової сертифікації (системи ведення лісового господарства, ланцюга постачання, використання торгових знаків).

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері лісового господарства та є основою для оригінального мислення, забезпечення сталого розвитку та проведення досліджень.

ПРН 3. Приймати ефективні рішення з питань лісового господарства, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати його розвиток; визначати чинники, що впливають на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

ПРН 5. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері лісового господарства та у ширших контекстах, забезпечувати якість, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

ПРН 6. Оцінювати стан лісових фітоценозів, лісові ресурси в конкретних лісорослинних умовах, їх потенціал та прогнозувати можливості використання.

ПРН 7. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері лісового господарства з урахуванням доступних ресурсів та ризиків, а також економічних, правових та екологічних аспектів.

ПРН 8. Розробляти та вдосконалювати технологічні і виробничі процеси, впроваджувати сучасні цифрові технології.

ПРН 9. Визначати критерії ефективності та обирати оптимальну стратегію ведення лісового господарства залежно від зовнішніх та внутрішніх умов.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/ прак.)	Результати навчання	Завдання	Оціню- вання
2 семестр				
Змістовий модуль 1. Лісова сертифікація як відповідь на глобальні виклики				
Тема 1. Вступ. Лісова сертифікація як ринковий інструмент відповідального господарювання: сутність та значення за сучасних умов	2/2	Знати сутність лісової сертифікації; розуміти передумови розвитку лісової сертифікації; знати мету лісової сертифікації та її значення за умов глобальних екологічних, економічних та соціальних викликів сучасності; знати типологічну характеристику лісової сертифікації як інструменту лісової політики; орієнтуватись у конкурентних перевагах, які отримують сертифіковані компанії, на основі аналізу кейсів, що стосуються лісової сертифікації.	Виконання практичної роботи: «Переваги лісової сертифікації: аналіз кейсів сертифікованих компаній». Виконання самостійної роботи щодо аналізу глобальних екологічних, економічних та соціальних викликів сучасності та інструментів їх подолання.	10
Тема 2. Розвиток та поширення у світі лісової сертифікації	2/2	Знати сутність процесу оцінювання відповідності; розрізняти види лісової сертифікації (сертифікація системи ведення лісового господарства та ланцюга постачання); знати об'єкти та суб'єкти лісової сертифікації; орієнтуватись у типовій структурі та елементах процесу лісової сертифікації; розрізняти особливості різних схем лісової сертифікації, зокрема, FSC, PEFC; вміти аналізувати динаміку розвитку лісової сертифікації за схемами FSC та PEFC; знати тенденції розвитку лісової сертифікації в світі.	Виконання практичної роботи: «Тенденції розвитку лісової сертифікації у світі. Бази даних щодо сертифікованих підприємств (за схемами FSC та PEFC)». Виконання самостійної роботи щодо аналізу динаміки розвитку лісової сертифікації за схемами FSC та PEFC у світі.	10
Тема 3. Становлення та розвиток лісової сертифікації в Україні: FSC та PEFC сертифікація	2/2	Знати чинники інтенсифікації розвитку лісової сертифікації в Україні; розуміти інституційне забезпечення розвитку лісової сертифікації в Україні;	Виконання практичної роботи: «Інтегрування вимог лісової сертифікації в систему менеджменту: процеси та їх документування».	15

Тема	Години (лекції/ прак.)	Результати навчання	Завдання	Оціню- вання
		<p>знати стан, динаміку розвитку та орієнтуватись у перспективах розвитку лісової в Україні;</p> <p>орієнтуватись в інформаційних ресурсах FSC та PEFC сертифікації в Україні;</p> <p>розуміти механізм та вміти забезпечувати інтегрування вимог лісової сертифікації в систему менеджменту та практику лісогосподарювання в Україні;</p> <p>знати алгоритм прийняття рішення претендентом на отримання сертифікату стосовно сертифікації системи ведення лісового господарства та ланцюга постачання;</p> <p>знати функції та нормативне забезпечення діяльності органів з оцінювання відповідності;</p> <p>знати етапи процесу сертифікаційного оцінювання відповідності до вимог стандартів лісової сертифікації;</p> <p>вміти користуватись публічними базами даних щодо сертифікованих підприємств та аналізувати публічні звіти органів сертифікації про результати сертифікаційного оцінювання.</p>	<p>Виконання самостійної роботи щодо формування алгоритму прийняття рішення претендентом на отримання сертифікату стосовно сертифікації системи ведення лісового господарства та ланцюга постачання.</p> <p>Виконання самостійної роботи щодо аналізу публічних звітів органів сертифікації про результати сертифікаційного оцінювання системи ведення лісового господарства.</p>	
Змістовий модуль 2. Стандарти лісової сертифікації та їх практичне застосування				
Тема 4. FSC принципи та критерії системи ведення лісового господарства	4/4	<p>Знати нормативне забезпечення FSC сертифікації;</p> <p>знати FSC принципи, орієнтуватись у FSC критеріях та єдиних міжнародних індикаторах системи ведення лісового господарства;</p> <p>знати призначення, сферу дії, процес розроблення, структуру та зміст FSC національного стандарту системи ведення лісового господарства для України;</p>	<p>Виконання практичної роботи: «Планування відповідального лісогосподарювання: зміст та елементи плану згідно з FSC національним стандартом системи ведення лісового господарства для України».</p> <p>Виконання практичної роботи: «Цінності довкілля у стандартах лісової сертифікації:</p>	15

Тема	Години (лекції/ прак.)	Результати навчання	Завдання	Оціню- вання
		<p>розуміти як відображено системний, процесний, адаптивний та ризик-орієнтований підходи у FSC національному стандарті системи ведення лісового господарства для України;</p> <p>знати вимоги FSC національного стандарту системи ведення лісового господарства для України в частині його екологічної, економічної та соціальної складових;</p> <p>вміти забезпечувати практичну реалізацію FSC національного стандарту системи ведення лісового господарства для України, включно із вимогами щодо планування та моніторингу діяльності, підтримання та збереження цінностей довкілля, взаємодії із зацікавленими сторонами та тими, чий інтереси зачеплено;</p> <p>вміти аналізувати кращі лісівничі практики згідно з FSC національним стандартом системи ведення лісового господарства для України та використовувати на практиці отриманий досвід;</p> <p>знати нормативне забезпечення та можливості FSC сертифікації послуг екосистем.</p>	<p>сутність, виявлення, стратегії та заходи щодо них».</p> <p>Виконання самостійної роботи щодо аналізу процесів планування та моніторингу у національних стандартах лісової сертифікації для України.</p> <p>Виконання самостійної роботи з питань оцінювання впливу господарської діяльності на цінності довкілля відповідно до стандартів лісової сертифікації для України.</p>	
<p>Тема 5. PEFC критерії та індикатори лісоуправління на засадах сталого розвитку</p>	<p>2/2</p>	<p>знати нормативне забезпечення PEFC сертифікації;</p> <p>знати вимоги щодо сталого управління лісами в системі PEFC сертифікації;</p> <p>знати сферу застосування, нормативну основу та структуру PEFC стандарту для України UA SFM ST 02;</p> <p>розуміти сутність підходів до менеджменту та практики лісогосподарювання, відобра-</p>	<p>Виконання практичної роботи: «Взаємодія із зацікавленими сторонами в системі лісової сертифікації».</p> <p>Виконання самостійної роботи з питань інформування зацікавлених сторін та їх залучення до прийняття рішень щодо лісів та ведення лісового господарства згідно з</p>	<p>10</p>

Тема	Години (лекції/ прак.)	Результати навчання	Завдання	Оціню- вання
		<p>жених у PEFC стандарті для України UA SFM ST 02; знати та вміти формувати процеси, пов'язані зі сталим лісоуправлінням, відображені у PEFC стандарті для України UA SFM ST 02; знати вимоги PEFC стандарту для України UA SFM ST 02 у розрізі його критеріїв; вміти забезпечувати практичну реалізацію PEFC стандарту для України UA SFM ST 02; знати вимоги PEFC сертифікації щодо взаємодії із зацікавленими сторонами; вміти забезпечувати належне інформування зацікавлених сторін та їх залучення до прийняття рішень щодо лісів та ведення лісового господарства згідно з вимогами стандартів лісової сертифікації; знати можливості та вимоги стандартів лісової сертифікації щодо сертифікації системи ведення лісового господарства в частині недеревинних лісових ресурсів, а також вміти забезпечувати практичну реалізацію таких вимог.</p>	<p>вимогами стандартів лісової сертифікації. Виконання самостійної роботи з питань сертифікації системи ведення лісового господарства в частині недеревинних лісових ресурсів.</p>	
<p>Тема 6. Сертифікація ланцюга постачання лісопродукції: сутність та перспективи</p>	3/3	<p>Знати мету та сутність сертифікації ланцюга постачання лісопродукції в системі FSC та PEFC сертифікації; знати сферу застосування та вимоги стандарту FSC-STD-40-004 «Сертифікація ланцюга постачання»; знати сферу застосування та вимоги PEFC стандарту для сертифікації ланцюга постачання (PEFC ST 2002:2020); вміти забезпечувати практичну реалізацію стандартів ланцюга постачання за схемами FSC та PEFC;</p>	<p>Виконання практичної роботи: «Використання торгових знаків FSC та PEFC». Самостійне розв'язування ситуаційних задач з питань використання торгових знаків FSC та PEFC. Виконання самостійної роботи щодо аналізу кращих практик господарювання, які враховують вимоги стандартів лісової сертифікації за схемами FSC та PEFC.</p>	10

Тема	Години (лекції/ прак.)	Результати навчання	Завдання	Оціню- вання
		знати сферу застосування, зміст та вимоги стандарту FSC-STD-40-005 «Вимоги до постачання FSC® контрольованої деревини»; знати сферу застосування та вимоги стандарту FSC-STD-50-001 «Вимоги щодо використання торгових знаків FSC® утримувачами сертифікатів»; знати сферу застосування та вимоги PEFC стандарту щодо використання торгових знаків (PEFC ST 2001:2020); вміти забезпечувати практичну реалізацію стандартів використання торгових знаків за схемами FSC та PEFC.		
Всього за 2 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перекладання:	Роботи, які здають із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перекладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Практичні та самостійні роботи повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу, оформлені згідно з чинним ДСТУ. У випадку виявлення взаємного копіювання робіт студентами й відправлення їх на перевірку, такі роботи не підлягають оцінюванню та надалі повторно мають бути виконані студентами відповідно до нового індивідуального завдання.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись індивідуально (у т.ч. в онлайн формі) за погодженням із адміністрацією.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Асоціація «Національна система лісової добровільної сертифікації». URL: <http://woodcertification.com.ua>.
2. Державна служба статистики України. Статистична інформація. Лісове господарство. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Державна стратегія управління лісами до 2035 року : схв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 р. № 1777-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-2021-%D1%80#Text>.
4. Довідник з лісового фонду України за матеріалами державного обліку лісів станом на 01.01.2011 року. Ірпінь, 2012. 130 с.
5. ДСТУ ISO 9001:2015. Системи управління якістю. [Чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 30 с.
6. Екологізація лісокористування в контексті подолання глобальних екологічних загроз : монографія / Синякевич І. М. та ін. ; за ред. І. М. Синякевича. Львів : Камула, 2014. 592 с.
7. Лакида П. І., Павліщук О. П., Кравець П. В. Лісова політика : підручник. Київ, ФОП Ямчинський О. В., 2021. 280 с.
8. Лісовий Кодекс України : постанова Верховної Ради України від 21.01.94 р. № 3852-XII. URL: zakon.rada.gov.ua/go/3852-12.
9. Нормативно-правова база України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
10. Павліщук О. П., Кравець П. В. Взаємодія із зацікавленими сторонами згідно з FSC національним стандартом системи ведення лісового господарства для України. *Ukrainian Journal of Forest and Wood Science*. 2020. Vol. 11. № 1. P. 55–65. URL: <https://doi.org/10.31548/forest2020.01.055>.
11. Павліщук О. П., Кравець П. В. Диверсифікація діяльності підприємств лісового господарства України в контексті забезпечення комплексного лісокористування. *Економічний простір*. 2017. № 125. С. 98–109.
12. Павліщук О. П., Сторчоус О. В. Лісова сертифікація за вимогами FSC® національного стандарту для України: можливості для зацікавлених сторін : практичний посібник. 2021. 48 с. URL: <https://ua.fsc.org/ua-uk/forest-management-certification>.
13. Посібник з питань практичної реалізації FSC® національного стандарту системи ведення лісового господарства для України / Бондарук Г. В. та ін.; за ред. П. В. Кравця. 2021. 172 с. URL: <https://ua.fsc.org/ua-uk/forest-management-certification>.
14. Сталий розвиток лісового господарства в Україні. URL: <http://sfmu.org.ua>.
15. Стандарт Національної системи лісової добровільної сертифікації «Стале лісоуправління. Загальні положення». UA SFM ST 02:2020. URL: <http://woodcertification.com.ua>.
16. Шегда А. В. Менеджмент : підручник. Київ : Знання, 2004. 687 с.
17. Ansoff H. I. Strategic management. London: Palgrave Macmillan, 2007. 233 p.
18. Bowman C. The essence of strategic management. New York: Prentice Hall, 1990. 152 p.
19. Chain of Custody Certification. FSC-STD-40-004 V 3-1. URL: <https://connect.fsc.org/document-centre/documents/resource/302>.
20. Chain of Custody of Forest and Tree Based Products – Requirements. PEFC ST 2002:2020. URL: <https://cdn.pefc.org/pefc.org/media/2020-02/66954288-f67f-4297-9912-5a62fcc50ddf/23621b7b-3a5d-55c9-be4d-4e6a5f61c789.pdf>.
21. Ecosystem Services Procedure: Impact Demonstration and Market Tools. FSC-PRO-30-006 V 1-2. URL: <https://connect.fsc.org/document-centre/documents/resource/316>.
22. Forest Stewardship Council. URL: <https://fsc.org/en>.
23. FSC Connect. URL: <https://connect.fsc.org>.
24. FSC Principles and Criteria for Forest Stewardship. FSC-STD-01-001 V 5-3. URL: <https://connect.fsc.org/document-centre/documents/resource/392>.

25. Global Forest Resources Assessment 2020. Main report. FAO. 2020. URL: <https://doi.org/10.4060/ca9825en>.
26. Hălălisan, A.-F., Popa, B., Heras-Saizarbitoria, I., Boiral, O., Arana-Landin, G., Nicorescu, A.-I., & Abrudan, I.V. Procedural factors influencing forest certification audits: An empirical study in Romania. *Forests*. 2021. Vol. 12(2). Article number 172. DOI: 10.3390/f12020172.
27. International Generic Indicators. FSC-STD-60-004 V 2-1. URL: <https://connect.fsc.org/document-centre/documents/resource/262>.
28. ISO 31000:2018 «Risk management – Guidelines». URL: <https://www.iso.org>.
29. Jaung, W., Putzel, L., Bull, G.Q., Guariguata, M.R., & Sumaila, U.R. Estimating demand for certification of forest ecosystem services: A choice experiment with Forest Stewardship Council certificate holders. *Ecosystem Services*. 2016. Vol. 22 (part A). P. 193-201. DOI: 10.1016/j.ecoser.2016.10.016.
30. Lehtonen, E., Gustafsson, L., Lohmus, A., Stedingk, H.V. What does FSC forest certification contribute to biodiversity conservation in relation to national legislation? *Journal of Environmental Management*. 2021. Vol. 299. Article number 113606. DOI: 10.1016/j.jenvman.2021.113606.
31. Pavlishchuk O., Kravets P., Churilov A. Integration of Environmental Values into the Management System of Forestry Enterprises in Accordance with the Requirements of Forest Certification. *Ukrainian Journal of Forest and Wood Science*. 2022. Vol. 13. № 4. P. 84-95. DOI: 10.31548/forest.13(4).2022.84-95.
32. PEFC Trademarks Rules – Requirements. PEFC ST 2001:2020. URL: <https://cdn.pefc.org/pefc.org/media/2020-02/d1ad5a21-0267-4db4-a41b-07fd577ffdea/3abf07e8-b7f9-5f42-ba2a-9ca608ee415f.pdf>.
33. Programme for the Endorsement of Forest Certification. URL: <https://www.pefc.org>.
34. Requirements for Sourcing FSC® Controlled Wood. FSC-STD-40-005 V 3-1. URL: <https://connect.fsc.org/document-centre/documents/resource/373>.
35. Requirements for use of the FSC® trademarks by certificate holders. FSC-STD-50-001 V 2-1. URL: <https://connect.fsc.org/document-centre/documents/resource/225>.
36. State of Europe's Forests 2020. 394 p. URL: https://foresteurope.org/wp-content/uploads/2016/08/SoEF_2020.pdf.
37. Sustainable development goals. URL: <https://www.un.org/sustainable-development/sustainable-development-goals>.
38. Sustainable Forest Management – Requirements. PEFC ST 1003:2018. URL: <https://cdn.pefc.org/pefc.org/media/2019-01/b296ddcb-5f6b-42d8-bc98-5db98f62203e/6c7c212a-c37c-59ee-a2ca-b8c91c8beb93.pdf>.
39. The FSC National Forest Stewardship Standard of Ukraine FSC-STD-UKR-01-2019 V 1-0. URL: <https://fsc.org/en/document-centre/documents/resource/428>.
40. World Wide Fund For Nature. URL: <https://wwf.panda.org>.
41. Zubizarreta, M., Arana-Landín, G., Wolff, S., & Egiluz, Z. Assessing the economic impacts of forest certification in Spain: A longitudinal study. *Ecological Economics*. 2023. Vol. 204 (part A). Article number 107630. DOI: 10.1016/j.ecolecon.2022.107630.